

כפי אחר כרך המדרש. זה הלו הוקן בו. מבואר שהכוונה לפרש גומל נפשו איש חמד שהמתיב ומהנה את עצמו יחווב לו לצדקה כעושה חמד לאחרים. ולהכי מיתי מהלך הוקן דחשייך הרחצת גוף ומזונתו דבר מצווה. היה מהלך ↑ ٤٢ י' ١٥

מִתְגֻּנוֹת כְּהוֹנוֹת
אֲפּוֹכִי. כַּגָּה וְצָכֵל טוֹג. בְּ וְחַטְּף לֹו. צָעֵל הַקְּצָבָה מָעוֹל נְפָרִים וְבָלֶג סָוִוָּה וְוִינְמָה נְדָעָן שְׁנָם וַיְנַפְּךָ.

מִתּוֹךְ גַּוְפֵּךְ אָנִי מֵשִׁיבָה לְךָ. לְפִיכְךָ מֹשֶׁה מִזְהִיר לִי שָׂרָאֵל
אָרְ וַיַּקְרֵב כִּי וּכְיִמְוֹךְ אֲחֵיךְ.

הנפּוֹ וְתַאֲוֹתוֹ הַמָּה גִּנְדִּים לְנִפְשָׁתֶךָ
אֲבָל הַלְּזָקָן מֵרָה אַחֲרָת כֵּן →
שְׁחַמֵּל גַּם עַל נִפְשָׁוּ הַבְּהָמִי לְגַמֵּל
לוֹ חַסְדָּר כְּמוֹ שְׁעִישָׂה עַם אֶחָדִים
לְלַנְאָוָתָה וְלִפְתָּוחָה בְּשִׁבְלֵי שְׁהָאָה
אִקְּנוּנִים שֶׁל מֶלֶךְ כִּי لֹא הִיא
כּוֹנוֹנָתוֹ לְמַעַן הַגָּאָתוֹ כִּי אָחָל
עַלְיהָ כְּרָאוֹי וְאָוְלִי מִפְנֵי כֵּן אָמָרוּ
כִּאן גַּלְלַ הַזָּקָן שְׁבָעַת הַזְּקָנָה אַחֲרֵי
בָּאוֹ לְשִׁלְמָוֹתָה האַמְּיוֹתָה הַבִּין
שָׁאָן כּוֹנוֹנָתוֹ עוֹד לְהַתְעַנֵּן בָּהּ,
הַרְאִיאָה שְׁבִילָוֹתָה כְּסֻחוֹ הַשְּׁלָגָן
וְלֹא הַגְּנִישׁ מְרוֹבָּה חַשְׁקָתוֹ לְתֹורָה
וּכְדוּמָהּ. זֹהוּ וּעְכָר שָׁאוּר אָפּ
שָׁאָר עַצְמוֹ (אַשְׁדֵּן הַנְּחָלִים).

כתלמידים לרבים. ואיתרמי מלהתא שבחוותו מהלך עםם בעית הפטרטו היה נחפו לדרך לפניהם. והיינו מהלך והולך עםם שהיה כמהלך בדרך עם היותו הולך עמהם שראו פניו מועדות לכתה בדרך מהרה. ולזה שאלו מה היום מיום מיום שסמהר לכתכ אילו הוא טרוד באיזה צורך גדול. ולזה אמר שהיה הולך לדבר מצוה. ושאלו ממנה איזה מצוה היא אויל יזכה גם הם בה. אם איקונין כו' והדין נפשא בו. ההתבוננות הלווז היא מופלאת בעינינה להיות שלאנשים הקדושים אשר כל מוכטם לנפשם המשכלה השוכנת בתוך גופם החומרית והבאהם. והנה יש בני אדם המשליכים אחריהם גוים כל צרכי החומר ומאוויו אף הענינים הכהרחים לקיומה ומתקצרים על גופם מادر לבלי תחת קיומו כי יודעים כי כל כחיו הגוף ותאותיו המה הנדרים לנפש. אבל הלווז מודה אחרת בו שחמל גם על גופו הבהמי לגמול לו חסר כמו שעושה עם אחרים ולהנאותה וליפותה בשביל שהוא איקונים של מלך. כי לא היה כונתו למען הנאות כי אם חמל עליה כראוי. קרכסיות כו'. מני שחוקם. תרגום ונגינות שוות שכבר. זומריהו דאזי למשיחי

ג' ועכבר שארו. שמכזה שאר בשרו וקרוביו. גלגל הוא שהוזר בעולם. עיי' שם"ר פר' ל"א סימן י"ד ושם הגי' למה העולם דומה לגלגל הזה של גינה כל' חרס שבו התהותנים עולים והעלויונים יורדים ורקנים כך לא מי שהוא עשיר היום הוא עשיר לאחר. וכן הוא למן סימן ט' ר'

אמרו לו וכי מה מצוה זו. אמר להן לך לרחוב בית המרחץ. אמר לו וכי זו מצוה היא. אמר להן הנה, מה אם איקונין של מלכים שמעמידים אותו בbatis טרטיאות ובbatis קרכסיות מי שנתקופה עליהם הוא מזרקן ושותפן והן מעליין לו מזונות ולא עוד אלא שהוא מתגדל עם גודלי מלכות,

אני שנבראתי בצלם ובדמות, בכתב (בראשית א כ) כי בצלם אלhim עשה את האדם, על אחת כמה וכמה. דבר אחר, גומל נפשו איש חסד. זה הלווז הזקן, שבשעה שהיא נפטר מתלמידיו היה מהלך והולך עמו. אמר לו תלמידיו רביה להיכן אתה הולך. אמר להם לגמול חסד עם הדין אקסניה בגו ביתא. אמר לו כל יום אית לך אקסניה. אמר להם והדין נפשא עלובתה לאו אקסניה הוא בגו גופא, יומא דין היא הכא למחר לית היא הכא. דבר אחר, גומל נפשו איש חדב נער יושיבת איזהו אמר לו לאו אקסניה הוא בגו גופא, יומא דין

אֶלְעָזָר אֶלְעָזָר

(יז) גומל

נפשו איש חסד, איש חסד הוא מי שדרך
לעשות חסד עם כל אדם מבלתי תקوت גמול,
ומבלתי התעוורת התפעליות איזה מידת רחמנות
וחמלת ודומיהם, והפכו הוא האכזרי שלא בלבד
שלא יעשה חסד כי גם בעת יתר על מצרת הנדבאה
לא יرحم רק יתאזר ולא ייטיב עמו, וציר מה
את האדם שייל שני חלקים, נפשו, שהוא הנפש
הרוחנית, ושארו שהוא הגוף, ויאמר שאיש
חסד גם שנדמה שמריע לגופו שמחلك מעותיו
לאחרים, מימ' הוא מטיב לנפשו הרוחנית כי
היא תנהל טוב הצפון, (ومבוואר אצל שפעל גמל
בא על המעשה שנקשר עמה התפעליות אהבה
או איבה, ור' של שהוא גומל נפשו באhabתו את
חלק הרוחני שבו שהוא עקר האדם), ועכבר
שארו(aczori), והאכזרי לא בלבד שעוכר את
נפשו הרוחנית, אל תהשוב שמטיב בזה לגופו,
כי הוא עוכר גם את שארו ובשרו כי ע"י אכזרותו
יתאזרו גם עליו, ועוכר ביתו ינהל רוח. (כי
המוציא בז שnidam שאינו איש חסד ולא אכזרי
ה גם שאינו גומל נפשו אינו עוכר שארו):

פתחו מ סח:

לך שם רב יוסף ביוםא רענרא (ערבי ליה)
[אמר עבדו לי] ענלא חילחא אמר
אי לאו הא יומא דקא גרים כמה יוסף איכא
גשוקא.

רב ששת כל תלתין יומין מהרר ליה
תלמודיה וחל' וקאי בעיברא דדשא^ט אמר חדאי נפשאי חדאי נפשאי לך קראי
לך תנאי אני והאמיר ר' אלעוז יאלמלא תורה לא נתקיימו שטמים וארץ שנאמר
(ירטה לי) אם לא בריתוי יומס ווליללה תקotta שמיים וארץ לא שמתי מעיקרא כי עבד
אנייש אדרעתא דנפשיה עבד:

און / אקח

חדאי נפחי חדאי נפחי. יהו כפל כיון חד נגיד תורה בנטהכג כלהמלך לך קרא וחד נגיד תורה בנטל פה לא מצס שאום מדנளיס מהזב
כל פירופיס נשלט כס וסנקן קימט נשלט פה: אדרעתה וויפס ענד. קיים מה פינוטות וגיט ט יומס וליגט:

הש' פסחים

עבדי (יע) . טה מטה לאטני ניטה לאטן ט
טעה : אי נטה גהי יומא . בלמה
טעה ונתרוממתה כדי לאטנס גאנז
צזוק צטמן יוסף ומה צני נינס:
וחלוי . נתען : חדאי נפחי . צמח
נסטי : לך קרא לך חנוך . צניען
ולזרכן קרייט וטניתי : אני . וכי לך
גאנז ות"ת הלא על לומדים בלאך : אם
הה כרייטי . כל יומס ולילה דנטיט הור
שכתב נטה (יאצע ה) וגנית ט יומט

צלם אלהים*)

.א.

כל דרכי הנהגת החיים, בין החיים החומריים, בין החיים המוסריים, בין חיי הצבור לבין חיי היחיד, הולכים ומתקהלים, עומדים ומתקבשים, על פי מדרת הכרת ערך עצמו. העני בדעת, בעניות דעתו, בהכרת עצמו, הרי הוא מזולל בעצמו, ומזולל בכל החיים כלם, עד כדי כך שהוא עלול ג"כ לפעמים להפקר את עצמו לסקנות, בלי כל תשומת לב, גם על דבר הקל שבקלים; לא כן העשיר בדעתו, המכיר את עצמו, הרי הוא מיקר ומחבב את החיים, ובכל כחו הוא משתדל להתרום בעצמו, ולרומם את כל החיים אותו.

כללו של דבר: ההכרה בערך עצמו, היא בחינת החיים, ומדת העלי' לכל האדם אשר על פני האדמה. ולכן העיקר הגדול מעיקרי חיינו הוא, להכיר ולדעת ערכו של האדם כפי שהעריצה אותו התורה, מפני שאך היא האמת לפיה המצוות, ואך בהכירנו את האמת הזאת, תتبסס העבודה אצלו, ואך אז יהיה בידנו קנה המדה האמתי למוד על פי כל מעשינו ותנוועתינו, בכל הנהגתו הכללית והפרטית.

„הוא הי' אומר: חביב אדם שנברא בצלם. חבה יתרה נודעת לו שנברא בצלם, שנאמר: בצלם אלקים עשה את האדם“ (אבות פ"ג).

חיבת יתרה זאת הנודעת לנו, היא המגלה לנו גדלות האדם וערכו, חשיבותו כלפי עצמו, וחיבתו אצל בוראו ית"ש, כי שנחבונן בשימת לב, בטיבו וערכו של תואר צלם אלקים, ונחקור לדעת עד היכן הדברים מגיעים, או נמצא, כי באמת עולה הוא לאין שיעור וערך על כל טוב ונעלם, שישנם ונמצאים בכל המציאות כולה, בכל עמוקי ומסתורי הבריאה של רום ותחת.

*) מאמר זה נערך ^{בפונספ} באהובת מיזחת בשם „שיעורי מוסר“ על ידי מרדכי יצחק אייזיק שר זצ"ל.

צلم אל חיים

ר'עא

ואך או נבין, כי חקירת כל חכמי לב החוקרים מימות עולם, לדעת ולמצוא סגולת נפש האדם, והולכים ומודדים בחכמתם גדולת האדם וערכו לא תגיע מdepth, והכרתם אף לעקבות של אותה הגדולה, של צלם אלקים, שהאצללה התורה להאדם, כי הרי כבודו הערך וזהכרה שאפשר להערך ולהכיר ברוממותו הבלתי משוערת של אלקים בורא העולם ית"ש, הוא גודל ערך התואר המתואר בו האדם בהתרומות מה להבוי"ת.

מתוך הכרת הערך כגון זו, אפשר לנו להבין את העבודה והמוסרית הגדולה המוטלת علينا, היא תורה חובת הלבבות שאנו מוצאים על פי תורתנו הקדושה, תורה מוסרית גדולה ונשגבת, שאין דוגמתה בכל תורות המוסר, שהשיגו ועשו חכמי עולם על פי שבל האנושי.

כי אך מתוך אספקלריא מאירה זו, علينا להסתכל על המצוה הגדולה של "הלכה בדרכיו", וכמו שדרשו חז"ל: "זה א-לי ואנו ה"ו" — "הוי דומה לו מה הוא רחום אף אתה כו'" (ראה שבת קלג), הכלולות בה כל תורה המוסר וההשתלמות על ידי ההתרומות לו ית"ש, ולא תעמוד לפנינו השאלה, איך יתכן הוא צייר ההתרומות של האדם החלש וחדל אוניבים הללו לקונו?

כי אז נכיר ונדע, כי אין מצוה זו של של ההליכה בדרכי ה' — אך גזירות מלך הגוזרת על האדם, להיות מה שהוא אינו כלל, כי אם, המצוה הגדולה הללו, אך מתאימה היא, עם הידיעה והחייבת יתרה הנודעת לנו, בדמותו וצלמו של האדם, כਮחייבת את האדם, שיהי מה שהוא ראוי להיות באמת מראשית יצרתו, ולהוציא אל הפועל מה שיש בו בכוח, להתרומות אל מה שדרימאו יוצרו.

 הכרת חייבת יתרה זו, צריכה היא שתהי' אצלונו כחותם על לבנו, לבתי הסיח דעת ממנה אף רגע, ועלינו להתאמץ בכל עז להשפיע על נפשנו שנחביב את עצמנו באותה החביבות היתירה שמחבב אותנו הבוי"ת. העולה על חיבת כל הנבראים כולם שברא בעולמו, ובכל כוחנו נשתדל להשתלם ולהיות האדם כצורתו האמיתית, ברו כתוכו, בזה שנוציא אל הפועל כל מה שיש בכוחנו, להנהי את כל תנוונות החיים, ע"פ ההתרומות אליו ית"ש, עד שנהי' אותו האדם אשר בו מתפאר הקב"ה זואמר: "ראו ברוי שבראתי בעולמי, וצורה שצרתי" (ב"ר פ"ב).